

Jan Willem Maria Rademaker is geboren op 24 augustus 1923 in Haarlem.

In 1929 vond op het Arrowe Park in de buurt van Liverpool de 3e Wereld Jamboree plaats. Scouting Erica uit Bussum was daar met een groep verkenneren aanwezig. De groep werd hierna te groot en in 1930 werd besloten een deel van de groep af te splitsen onder leiding van Hopman J.N. Kwant. Deze groep werd vernoemd naar het park van de Jamboree, de Arrowe groep. Jan was verwoed katholiek verkenner voor de oorlog en hij was lid van deze groep. In mei 1936 werd hij in *De Verkenner*, officieel orgaan van de *Padvindsbeweging in Nederland* als verkenner welkom geheten. Later werd hij ook lid van de Hubertusgroep waar hij scoutsleiding (vaandrig) werd.

Na het afronden van het St. Ignatiusgymnasium in Amsterdam ging hij rechten studeren aan de Universiteit van Amsterdam. Hij zat bij het dispuut MARNIX, opgericht in 1940. De letters staan voor de Latijnse afkorting "Nooit wordt de fiere geest door bruto geweld gebroken". Twee dispuutgenoten waren Joods en één van de twee wordt al in 1941 opgepakt en komt hetzelfde jaar om in concentratiekamp Mauthausen. Hierdoor worden de dispuutgenoten actief in het Studentenverzet. Jan gebruikte de schuilnaam Joris. De eerste activiteiten van het dispuut betroffen vooral zaken als het rondbrengen van het Parool en Trouw en het regelen van onderduikadressen of koeriersdiensten.

Jan is samen met een andere dispuutgenoot in mei 1943 na de 'Meldingsplicht studenten' ondergedoken in de Peel. Ook andere dispuutgenoten duiken dan onder. Vermoedelijk keert Jan begin 1944 terug in Amsterdam waarbij hij in april 1944 na een illegaal repetitor-uurtje wordt opgepakt. Hij kwam terecht in het Oranjehotel in Scheveningen, kamp Vught en kamp Amersfoort (nummer 2745) maar wordt daar in oktober 1944 vrijgelaten.

In 1943 begint het studentenverzet echt op stoom te komen. Een deel van het dispuut, voor zover niet ondergedoken of gearresteerd, gaf bijvoorbeeld vanaf het najaar van 1944 hulp aan dispuutgenoot Paul Polak (schuilnaam: Pieters), die als Engelandvaarder gedropt was vanuit Engeland, als geheim agent eerst in Rotterdam en later in Amsterdam actief was.

Een aantal leden van het dispuut zijn tijdens de oorlog opgepakt en zijn gefusilleerd. Een van de bekendste was Theo van Gogh. Na de onderschepping van een broodtransport op donderdagochtend 1 maart 1945 deed de Sicherheitspolizei een inval in de woning aan de Weteringschans van Van Gogh en zijn dispuutgenoot Johan Bais. Daarbij werd ook zijn boezemvriend Gijs Gorter, met wie hij sinds de middelbare school bevriend was, gearresteerd. Als represaillemaatregelen voor een mislukte aanslag op SS-generaal Hans

Albin Rauter in de nacht van 6 op 7 maart, werden op 8 maart verspreid over het hele land meer dan 200 gevangenen geëxecuteerd. Van Gogh, Bais en Gorter behoorden tot de 53 personen die op die dag in Amsterdam bij de Fusilladeplaats Rozenoord doodgeschoten werden.

Hij was vaandrig bij de contingentstaf tijdens de 6^e Wereld Jamboree in 1947. Deze zou oorspronkelijk in 1941 gehouden worden, maar ging door de oorlog niet door. De tweede keuze was om de jamboree te houden in 1946. Door verschillende redenen, te weinig voorraden, moeilijke reis mogelijkheden en andere prioriteiten werd besloten om het nog een jaar uit te stellen. In 1947 werd de jamboree alsnog gehouden en werd het thema "Peace Jamboree / Jamboree de la Paix" gebruikt. (Vredes Jamboree).

Jan is in 1949 afgestudeerd. Hij nam hij de leiding op zich van de Mgr. Hamergroep en werd hier hopman. Deze groep had binnen drie jaar door een sterke stijging van het ledental twee verkennergroepen en twee welpenhordes en daarmee ruimtegebrek op hun zolder boven de school. Van de gemeente Naarden konden ze het westelijk fort aan de Karnemelksloot gaan gebruiken. Dit fort heet sindsdien dan ook het Hamerfort.

Jan was redactiesecretaris van de Katholieke Jeugdbeweging en werd secretaris van de Katholieke Verkenners. Toen hij die functie ging bekleden op het Nationaal Hoofdkwartier in Den Haag moest hij wegens tijdgebrek de groepsleiding overdragen. In 1953 werd Rademaker directeur van het katholiek bibliotheek- en leatuurcentrum in Utrecht. Hij was contingentsleider van de Wereld Jamboree in 1957 in Engeland. Hij ontving in 1959 een Zilveren Vlaamse Gaai.

Tussen 1968 en 1973 was hij voorzitter van het Nationale bestuur van de Katholieke Verkenners. In mei 1969 volgde zijn benoeming tot burgemeester van Stad Delden. In december 1977 werd hij de opvolger van de eerder dat jaar overleden Leusdense burgemeester Van der Post. Het landelijk servicecentrum van Scouting Nederland werd in die tijd naar Leusden verplaatst. Als gevolg van een bestuurlijke crisis bij B&W in Leusden ging Rademaker in juli 1987 vervroegd met pensioen en kort daarop stapten ook de drie wethouders op.

Jan overleed op 25 februari 2009 in Baarn op 85-jarige leeftijd.

In het logboek van de Scoutinggroep worden na de oorlog de namen opgenomen van de scouts die *vielen voor het vaderland*. Zij waren trouw aan hun belofte; Fritjof Dudok van Heel, Zwier Regelink, Wim Schenk, Joop Beunders, Henk Suurenbroek en Piet Huurman. Naast de scouts die omkwamen in de oorlog waren ook de verzetsstrijders Bas Dudok van Heel, Robert van Exter, Hans Weijer en Jan Rademaker lid van de Arrowegroep uit Bussum.

Meer informatie

Jonathan Israël, Martin van Gelderen & Alexander Münninghoff (bezorgd door Antonie Dake) (onder eindredactie van Stijn van Doorn), *Dispuutgezelschap MARNIX 1940-1945* (Amsterdam, 2008).

[Jan Rademaker - Wikipedia](#)

[Theo van Gogh \(verzetsstrijder\) - Wikipedia](#)

[MMR rozenoord krant 26](#)

[Archieven.nl - 19 Stukken betreffende het dispuutgezelschap "M.A.R.N.I.X" van het ... \(NIOD](#)

[Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies\)](#)

[Contactblad Historische Kring Bussum 17 \(2001\) 35-50](#)

[Leidersblad Katholieke Verkenners 1957](#)

[De tijd : dagblad voor Nederland » 19 apr 1968 - Art. 139 | Delpher](#)

[Rentmeesters, niet meer onder ons | Kerkje van Persingen](#)

[Wereldjamboree 1947 - Scoutpedia.nl \(scoutwiki.org\)](#)

[Leidersblad: officiële uitgave voor de leidsters en leiders van de Katholieke Jeugdbeweging,](#)

[1947, no. 6, 1947 » 1947-06 - Pag. 10 | Delpher](#)

[De Verkenner, mei 1936](#)

[Home - Netwerk Oorlogsbronnen](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.